

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám.
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitze Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Égész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hónapra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 22. szám.

Csütörtök, jan. 28.

Gazdasági oktatás a hadseregben.

Írta: Dr. Czirbusz Géza

Nagybeeskerek, január 28.

A militarizmus nemcsak azért nehezül
önsúlylyal Európa népeire, hogy a közel
három millió főből álló hadseregek egy
milliárd koronába kerülnek évenként, ha-
nem legfőképpen azért vág bele mélyen
és érezhetően az európai társadalmak
életébe, hogy a legényt legszebb éveiben
ragadja ki otthonából, gazdaságából vagy
egyéb foglalkozásköréből s a városokba
tereli, hol 2—3 évi szolgálati ideje alatt
a legtöbb leszokik a polgári foglalkozásá-
ról, urhatnámvágyak támadnak lelkében,
kivált, ha sikerült valamelyes módon egy-
két posztócsillagra szert tennie s elbocsá-
tása után megunva a falusias otthont vagy
a műhely egyhangúságát, holmi hivatalok
után szaladgál, naplopó pedellusi, kihordó,
felügyelő vagy egyéb szolgálai állások után
eseng, avagy ha ilyen könnyebb, urasabb,
éppen nem fárasztó szolgálatra nincs ki-
látása: Amerikába szökik, mely még min-
dig Eldorádója a könnyű szerrel való meg-
gazdagodásnak és könnyebb megélhe-
tésnek.

Az irni-olvasni való katonai tanítás
bármennyire emeli is a köznép átlagos
mívelését, csak elősegíti e vágyak fejlődését
és a nehéz, fáradalmas munkától való
iszonyodást. Ez az oka, hogy csak úgy
hemzsegnek a hivatalok kiszolgált katoná-
aspiránsoktól. A csendőrség alig bír a
folyamodókkal, kik jobbnak vélik ezt a
kaszárnnyában megszokott életet a civil élet
bizonyára zordonabb formáinál.

Sőt felő, hogy a feministák verseny-
társnőin kívül maholnap a katonaságot
megunt tisztak fogják megakasztani azok-
nak boldogulását, kik határozottan értel-
miségi pályára léptek és 16 esztendő
morszoltak le iskolákban, mert szó van
róla, hogy ezentul a katonai előkészítő

iskolák egyetemre jogosító érettségi bizo-
nyítványokat fognak osztogatni, azzal a
megokolással, ki nem való katonának vagy
ráunt a stratégia és hadi fegyelem §§-aira.

Ezt sem kifogásolni, sem megaka-
dályozni nem lehet, mert végtére minden-
kinek joga van úgy keresni kenyerét, a
hogyan akarja. Csak rá akarok mutatni e
szociológiai jelenségre s mivel szociológiai
kérdés, hozzáfűzöm megjegyzéseimet.

Az általános hadkötelezettség Európá-
ban történeti pusztalatum, mely ellen hiába
ágaskodunk. Míg állami forma, imperializ-
mus leszen a világon és míg ember
ember marad, nem égi lény — lesz há-
boruszkodás és lesz hadsereg. Ezt a tény
el kell fogadnunk, következményeivel együtt.
Epp azért, nem alterálna sem a hadsereg
fegyelmét, sem készültségét és kiügyesítését,
ha olvasáson kívül a gazdálkodás-
sal foglalkozó bakákat egy kis elméleti
gazdálkodás tudományra is tanítanák.
Persze nem professzori nagyképekkel és
és katedrai apodiktitással, hanem beszél-
getve, társalogva a ma mind általánosabbá
váló konference hangján és módszere
szerint, melyet a jezsuiták és nálunk
Hockék hoztak be még a szöszökre is.
Egy kis meteorológia, általános tájékozta-
tást nyújtó gazdasági földrajz, földnevelés,
takarmányok ismertetése sem ártana —
szóval mindaz, amit falusi elme 2—3 év
alatt megérthet, megtanulhat, hogy el ne
szokják kaszárnnyai életében a gazdálkodás-
tól, sőt utasításokat, gondolatokat kapjon,
mikép értékesítheti kis birtokát, mi módon
lesz vagyonosabb?

Ez fontosabb nálunk, mint a szociológiá-
nak tanítása szemináriumokban, tanító-
képzőkben, sőt mint a divatba jött tudomá-
ny enthouziáziái akarnák: a közép-
iskolákban. A szociológia iskolázott
elméknek való. Nemcsak bölcséleti, hanem
történelmi, jogi tudás kell hozzá. Ahol

pedig az alapfogalmakkal kell bibelődni,
ott a tudományt meg nem értjük. De a
gazdálkos elveit és módjait megérti az a
baka, hiszen gazdálkodás töltötte be
életét, lelkét, vezette érdekeit — azzal
tehát könnyebb boldogulhatni s ered-
ményül tanultabb, a gazdálkodást szerető
és érdekeiért lelkesedő anyagot kap a vi-
dék a kaszárnnyákból. Megjegyzem, hogy
Itália 10 éve meghonosította a gazdasági
oktatást a kaszárnnyokban s Bajorország
évenként 6000 kiszolgált katonát és ki-
tanult földmivest ereszt haza. Miért nem
követhetné e példát a mi gazdálkodásból élő
házánk is?

Természettudomány és társadalomtudomány.

— Társadalomtudományi előadás. —

— január 28.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelő-
dési Egyesület tavaly meghonosította Nagybeeske-
reken a társadalomtudományi előadásokat is.

Az idén az egyesület a nemrég alakult,
Jankó Ágoston alispán elnöklése alatt álló
nagybeeskereki társadalomtudományi társasággal
karöltve kibővítette ezeket az előadásait s rend-
szeresen minden hónapban tart most a téli idő-
szakban egy-két előadást.

A második társadalomtudományi előadás
tegnap este volt a Lloyd-társulat nagytermében
s ez alkalommal dr. Stern Lázár nagybeeske-
reki ügyvéd, aki évek óta nagy tudással foglal-
kozik a társadalomtudományokkal, tartott elő-
adást „Természettudomány és társadalomtudomá-
ny” címmel.

Az előadásra szépszámú közönség gyűlt
össze, melynek sorában ott láttuk Jankó Ágoston
alispánt és nejét, dr. Vinczehidny Ernő m. fő-
jegyzőt, Sas Ede műszaki tanácsost, Oldal Antal
takarékpénztári igazgatót, Marton Andort, dr.
Végh Lajos városi ügyészt, Maurer Gyulát, stb.
A hallgatóság sorában különösen szép számmal
voltak képviselve a hölgyek.

A „TORONTÁL” tárcája.

A zsigori.

Tizenkét éves voltam, mikor Celestin nagy-
bátyámnak, a zsigorinak a keze alá kerültem.
Borzasztó híre volt. Azzal vádolták, hogy ha
valahová megy, felszedi a kenyérhéját, a rosz
cipőt, a vas darabokat, cserepeket és felhasználja mind.

Azt mondták, hogy husz évig hord egy
kabátot s egy emberöltőig le nem jön a hátul-
járól egy nadrág. Sohasem ír levelet, hogy ne
kelljen papírosra, bélyegre pénzt kiadni; soha-
sem eszik húst s a legfurfangosabb koldus sem
dicsekedhetett vele, hogy egy sout csikarhatott
volna ki valaha tőle.

Azért is nem jött értem, beérte azzal, hogy
a vasuti állomáson várt rám a vén cselédjével,
ki talicskát hozott, hogy a holmimat haza vigye.

Egy viaszszárga képű, összeaszott embert
láttam magam előtt, nagy görbe orral, harcsa-
szájjal és apró hegyes fogakkal. Figyelmesen
végig nézett rajtam szarkaszemeivel s halkán
dörmögte:

— Kisebbnek hittelek!

Én is megfigyeltem őt s meglepetten lát-
tam, hogy milyen tisztán van öltözve; mert hát
rongyokban képzeltem őt; pedig tiszták voltak
a kezei, gondozottak a körmei s ha a ruhája
ócska volt is, de nem peesétes és gondosan kelt.

Ami a cselédjét illeti, ez erős, csontos
asszony volt, alázatos, halgatag, szomorú, a
szája pedig egyre járt, mintha rázna valamit.
Talicskára rakta a lábamat, az utitáskámmal
együtt s követett bennünket.

A háza falu végén állott. Régi alacsony,
de szilárd és elég jó karban tartott épület volt.

Belsejében ugyanaz a tisztaság honolt, mint a
nagybátyám öltözetén, bár a butorzat nagyon
rozogának látszott.

Nagybátyám a szobámba vezetett, hol egy
vaságy, egy lenyőfa mosdó, egy asztal és egy
szék állott; az ablakból pompás pázsitra, tócskára
és füzesre nyílt kilátás.

Rövid hailgatás után a gyámom így szólt
hozzám nem épen szelid hangon:

— Tudom, hogy zsigorinak festettek előtted.
Igazok volt. Akik együtt élnek, ismerjék meg
egymást. Határozottan áll, hogy zsigori vagyok
... nagyon zsigori. Kemény életre kell tehát itt
elkészülned. Nem lesz soha egy filléred,
melyet nem a saját fáradsággal szerzesz meg.
A ruházatot szigorúan ki lesz számítva. A táplá-
lalkod nem bőséges, de egészséges lesz. A tanítá-
tásodra tüzetesen azt fordítom, amit apád rád
hagyott, azaz 3246 frankot. Takarékoskodva,
ezzel kijárhatod az iskolát, ha órákat is ad z
mellette, vagy meliékiesen keressz még valamit
hozzá.

— Bizonyosan boldogtalannak fogod maga-
dat érezni, pedig balgaság lesz tőled. Ha eszed
lenne, látnád, hogy te kiváltságos fiu vagy s hogy
mi sem gátol a tisztességes örökök élvezésében:
ha művelni tudod a kertedet ... Az örökség-
gemről, a hagyatékomról is akarok valamit mon-
dani. Ez tekintélyes összeg. De ha hirtelen meg-
hálnék, egy fillért sem kapnál belőle: egyelőre
kizártalak az örökségből. Majd a magavisletem-
ből meglátom, meg kell-e vagy nem változtatnom
az intézkedéseimet.

Ennyit mondott s egy szót sem soha többé,
hogy mihez tartsam magamat. De úgy tett, amint
mondta. Kenyérren, főzeleken, tejen, vajon, sajton
tartott; soha egy darab szalonna, még kevésbé
hús, nem volt az asztalunkon; a cukor álom, a
sütemény agyrem maradt. Mindamellert nem

hazudott Celestin bácsi, hogy a táplálék egész-
séges lesz; pirosoztam, pozsgásodtam az egy-
szerű koszton.

E közben a közeli város kis kollegiumának
rendkívüli tanulója voltam. Celestin bácsi ügyelt
rá, hogy szorgalmasan tanuljak. A ruházatom
nagyon egyszerű volt, de példásan tiszta. Játékot
nem kaptam soha, ünnepnapot nem tartottunk.
És mindennek dacára nem éreztem magamat
boldogtalannak.

Magam csináltam játékszereket magamnak
vesszőből, kákából, földből, kavicsból, papirosból
s pompásan elmulattam velök; mohón olvastam
mindent, ami a kezem ügyébe esett; voltak játé-
szótársaim, kikkel kedves órákat töltöttem; be-
jártam erdőt, mezőt.

Az évek multak. Órákat adva, megsze-
reztem a diplomámat s orvostudori vizsgára
készültem. Ebben az időtájban aztán Celestin
nagybácsi így szólt hozzám:

— Meg vagyok veled elégedve. Nagyon
jól dolgoztál s helyes oldaláról tudtad felfogni az
életet. Ha nem volnék zsigori, talán egy ezres
bankóval jutalmaználak meg. De hát zsigori
vagyok. Mindamellert valamit akarok tenni ér-
ted. Miután jó polgári vérmérsékleted van a
családalapításra, ígérem, hogyha kedvem szerint
nősülsz, széttepem a végrendeletemet s te leszesz
az általános örökösöm.

Miután nem mondta meg, hogy minő leány
tetszenék neki, üresnek tetszett nekem ez az
ígéret. Ugy gondoltam, hogy kevés igényű,
gazdag lány volna az inyére. Ezek a tulajdonsá-
gok pedig Colin Henrietteben, a járás leg-
gazdagabb emberének a lányában voltak
egyesülve.

Szerelmes is lettem a szép lányba, ki
rendkívül szerény és jó gazdasszony volt;
egyszerűen öltözködött, ki nem állhatta az

HIREK.

Tájékoztató.

A fűrdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 órástól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfűrdő. A kádfűrdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkásgimnázium) január havi előadásai a következők:

Jan. 29. 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Történelem.

Január 31. A nagybecskereki ipartestület közgyűlése. Február 8. Közigazgatási bizottság gyűlése.

Hódy Gyula beszámolója. Mint Zombolyáról írják, vasárnap az ottani függetlenségi és 48-as párt nagygyűlést tartott, melyen Hódy Gyula, a kerület képviselője érdekes beszéd keretében ismertette a politikai helyzetet. A képviselőt Badosy pártelnök üdvözölte, majd Kossuth Ferenchez és gróf Apponyi Alberthez üdvözlő táviratokat küldöttek. Hódy Gyula képviselő tartotta meg ezután beszédét. A politikai helyzet — mondotta — igen komoly, de azért nem nyugtalanító. Három kérdés áll előtérben: az annexió, a bankügy s a választói reform. Az annexió tekintetében a függetlenségi párt álláspontja az, hogy Magyarországnak az annektált tartományokra való jogát érvényesítsék. Ehhez képest a magyar kormány az annektált tartományoknak Magyarországhoz való csatolását követeli. Átérve a bankügyre, kijelentette, hogy az önálló nemzeti banknak hive. Ennek felállítását a leg-határozottabban követeli. Ezt életkérdésnek tartja az országra nézve. Semmi akadály ennek nincs. Tántoríthatatlan meggyőződése, hogy az ország nem lehet nagy és gazdag, ha gazdaságilag nem független. Az a nemzet elvész, amely önállóságra nem törekszik s ki hagyja magát uszorázatni. Senki ne higgyen azoknak, akik a közösséget hirdetik, akik avval érvelnek, hogy az önálló vámtérület és önálló bank romlásba fogják kergetni az ország gazdasági életét. Ennek éppen ellenkezője áll: a gazdasági felszabadulás boldoggá fogja tenni Magyarországot. Végül a választói reformról s a fuzióról nyilatkozott, mely csak a függetlenségi párt programja alapján valósulhat meg. Hódy kijelentéseit általános tetszéssel fogadták s a népszerű képviselőt élénken ünnepelték.

A szabad iskolából. A kultúregyesület szabad iskolájában tegnap este Harzer József tanár folytatta fizikai előadását s az optikát magyarázta rendkívül érdekesen, számos szép kísérlettel. Utána Winker István tanár folytatta nemzetgazdaságtani előadását szintén igen érdekesen és tanulságosan.

— Igen, — sóhajtottam leverten — újra.
— És most nem kérsz tőlem semmit?
— Hasztalan lenne.

Huzogatta a csontos vállát és hangos kacajra fakadt.

— Nagy ostobaságot mondtál.

Az nap nem szólt többé egy szót sem. De másnap ellátogatott Lyancourtékhoz, onnan a közjegyzőhöz, majd a butorkereskedőhöz ment. És a butoros legott határtalan hitelt ajánlott fel nekem, a közjegyző pénzt nyomott a kezembe, hogy a gyakorlattal felhagyó öreg Lamagne orvos klienseit átvegyem, Lyancourt apó pedig megkínálta a leánya kezével.

Mind ez a csoda pedig annak az egy ténynek volt köszönhető, hogy a nagybácsi ünnepélyesen általános örökösének jelentett ki.

Mikor halámat akartam neki kifejezni, hosszasan szakított felbe:

— Haha? — mondta. — Tartsd meg magadnak, az nem készpénz. Mindezt a saját megelégedésemre tettem. Nem érted a dolgot, ugye? — mondta, amint rábámultam.

— Nem, nem értem, miért becsüli bátyám többre Lyancourt kisasszonyt a Colin lánytál.

— Ki mondja neked, hogy többre becsülöm amazt ennél? Talán épen ellenkezően áll a dolog. Colin kisasszony nagyon rokonszenves teremtés előttem, de nődek még sem szerettem volna.

— És ugyan miért?

— Mert zsugori!

S mikor álmélkodáson tetőfokra hágott, nevetni kezdett.

— Ah ugy! Hát te meg sem nézted? Negyven éves korában ez a lány zsugoribb lesz, mint én. És a zsugoriak ne házasodjanak. Hát én megházasodtam vajjon?

J. H. Rosny.

Az előadó dr. Stern Lázár az anyag és a szellem jelenségének fejtegetésével kezdte, majd a természettudomány lényegét ismertette s rámutatott a természettudomány és a társadalomtudomány különböző helyzetére. A természettudomány, csillagászat, vegytan, fizika a jelenségeket, az anyagok egymásra hatását törvénybe foglalja, sőt a következményeket megjósolni képes, míg a társadalomtudomány ettől tavoi esik. Itt nincs bizonyosság, hanem csak sejtések vannak, következményeket megállapítani nem tud, mert akár-hányszor az eseményeknek természetesnek látszó következményeivel szemben egész más ellenkező eredmények következnek. A társadalomtudomány sokkal komplikáltabb, mert folyton változnak a viszonyok s az emberek egyénisége a viszonyoktól függ. Ezzel szemben a természettudomány változatlan. Így az észlelő feladata is könnyebb a természettudományban, mint a társadalomtudományban. A természettudománynak nagy előnye azonkívül a kísérletezés, amivel a társadalomtudomány nem rendelkezik. Kifejti azután az előadó a népek kezdetleges kultúráját, a morális felfogás különbözőségét. Ismertette, hogy alakul a társadalmi fejlődés a legkezdetlegesebb körtől, hogy alakul ki az állam, a család, a nemzetiségek mindenhatósága, majd ez után ennek ellenkezője a különleges érdekes csoportok és egyéniségek, amely utóbbi alakulás Róma utolsó századától a mai nap is folyik némi visszaeséssel a középkorba. Kifejtette tovább, hogy történik a fejlődés a kényszerállapottól a szerződéses állapot felé, amikor a társadalom egyes csoportjai szabadon egyesülnek s a társadalom mindinkább nivellálódik. Végül rámutatott a végfejlődés irányára is, amely oda törekszik, hogy megvalósítsa az egymással szabad szerződésben élő emberek társaságát, az emberiség öntudatos szabad egyesülését, amikor szabad és egyenlő lesz minden ember.

A kiváló tudásról, alapos készültségről tanuskodó érdekes előadást a közönség mindvégig a legnagyobb figyelemmel halgatta s végül zajosan megtapsolta a jeles előadót, akitől még bizonyára többször fogunk hallani ilyen magas színvonalú szép és tanulságos előadást.

Kossuth Ferenc üdvözlése. A verseczi borkereskedők azon alkalmából, hogy a kereskedelmi miniszter Szilassy Zoltán képviselő közbenjárására a pályaudvar kibővítését elrendelte, üdvözlő táviratot intéztek Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszterhez, amelyben úgy Kossuthnak, mint Sztérenyi államtitkárnak igaz köszönetüket fejezik ki.

A szerb patriárka a képviselőházban. Bogdanovics Lucian karlócazi szerb patriárka tegnap délelőtt a képviselőház folyosóján hosszasan tanácskozott Wekerle Sándor miniszterelnökkel s alálóltag tisztán egyházi ügyekről tárgyaltak. A patriárka különben határozottan kijelentette, hogy politikával egyáltalán nem foglalkozik.

Ünnepségeket s úgy látszott, hogy szívesen fogadja udvarlásomat, mert gyakori vendég lettem nálok. Az apja aztán egy alkalommal így szólott hozzám:

— Én hajlandó vagyok önhöz adni a lányomat, ha a nagybátyja nem is ad önnek életében semmit. Elég, ha kijelenti előttem, hogy ön lesz az általános örököse; tudom, hogy nem képes a szavát megszegni.

Lehetetlennek tartottam, hogy Celestin bácsi azok után, amiket nekem mondott, megtagadja ezt a kijelentést. A lánynak okvetlenül tetszeni kell neki. De amiatt félnyitottam a számat, a gyámom határozottan kijelentette:

— Azt... soha!

— És miért? — kérdeztem elképedve. — Nincs meg benne a jó gazdasszony minden kelléke?

— Soha! Soha! — szakított az öreg felbe.

És ettől nem állott el; a legesekélyebb magyarázatot sem adta s halálal a lelkemben le kellett mondanom Henrietteről.

Par hónapon át lelkemből gyűlöltem Celestin nagybácsit. Azt hittem, hogy nem fogok neki megbocsátani egész életemben. Későbbesésem azonban sokkal hamarabb lelohadt, semmint hittem volna s természetesen, kevésbé kiálhatatlannak találtam a nagybátyámat is.

Mert hát új szerelemre gyuladtam. Lyancourt Simone iránt lobbantam lángra, a sok gyermekű szegény mérnök leánya iránt, kinek nem volt semmi hozománya. Ezért aztán nem is mertem a dologról szólni nagybátyámnak, reménytelennek tartottam újabb szerelmemet. A nagybátyám azonban szóba hozta.

— Nos, — mondta egy este, amint szomorun tértem kaza Lyancourtéktól, — hát újra kezdod?

— **Családi estély a Lloydban.** A nagybecskereki Lloyd-társulat szombaton, január hó 30-án este saját helyiségeiben családi estélyt rendez.

— **Szabad liceum.** A torontálmegyei kultúregyesület szabad liceuma vasárnap, f. hó 31-én délután 5 órakor a polgári és kereskedelmi iskola dísztermében előadást tart. Az előadást Szeneas Adolf áll. polgári és felsőkereskedelmi tanár tartja, aki a villamos fényről fog értekezni kísérletek bemutatásával. Az előadás főbb pontjai: A villamosságról általában. — Villamos áram. — Villamos szikra. — A villamos szikra légritkított térben. — Geissler csövek. — Kathod-sugarak. — Röntgen-sugarak. — Fotografálás Röntgen-sugarakkal. — Volta iv. — A jövő világitása. Az érdekes és rendkívül tanulságos előadásra már eleve is felhívjuk a közönség figyelmét.

— **D. M. K. E. Vingán.** A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület most alakította meg fiókját Vingán. Az új fiók 171 taggal alakult meg. Elnök lett Gyürky László gróf, alelnök Kövér Ákos, titkár Fisler Mihály dr. kir. járásbíró. A vingái fiók alakulásán a központ képviselőjében Gallovich Jenő főtákarék jelent meg.

— **A torontálmegyei takaré- és hitelbank közgyűlése.** A torontálmegyei takaré- és hitelbank ma délután 3 órakor tartotta meg rendes évi közgyűlést Steinitzer Géza elnöklésével. A közgyűlésről lapunk holnapi számában hozunk részletesebb tudósítást.

— **Az Arany János-társaság felolvasó ülése.** A temesvári Arany János irodalmi-társaság ma tartja meg felolvasó ülést az állami főreáliskola dísztermében. A mai felolvasó-ülésen Tafferer Béla rendes tag „A dalköltők királya” című esztétikai értekezést, Somfai János, lapunk felelős szerkesztője pedig néhány újabb novellát olvassa. Ugyancsak részt vesz még a mai ülésen Gallovich Jenő, a Demke főtákarék is mint vendég, aki „Kenyér” című elbeszélését fogja felolvasni.

— **A gyermekbiróságok.** Temesvárról írják Laszly József dr. királyi tábla elnök lelkes kezdeményezésére megalakult a Délvidéki Gyermek Jogvédő és Patronázs Bizottság, amely fontos hivatásának tudatában minél jobban meg akarja ősmertetni eme humanus intézménnyel az illetékes köröket, a bíróság és ügyvédi kar tagjait. E célból a bizottság meghívta Szilágyi Artur Károly dr. budapesti ügyvédet, a gyermekvédelem lelkes harcosát, aki január hó 30-án délután öt órakor a temesvári királyi ítélőtábla dísztermében előadást fog tartani a gyermekbiróságokról.

— **Kitüntetett munkásnő.** A hivatalos lap közli azt a hírt, hogy a király Szeredi Anna temesvári dohánygyári munkásnőnek felszabadot meghaladó hű és buzgó szolgálata elismerésül az ezüst érdemkeresztet adományozta. Szeredi Annát Benke Vilmos temesvári dohánygyári igazgató terjesztette fel kitüntetés végett.

— **Köszönet.** A helybeli árvaháznak adományozott Fiedler Antal egy pár tyukot, Fritz János egy füstölt sonkát és egy disznósajtot, a szeplőtelenül fogantatott szűz Máriáról címzett kongregáció nagybecskereki háza 2 vég vásznat és egy vég cloitot. A nemesszivű adományozóknak ezután mond hálás köszönetet adományaikért az árvaház-egyelt elnöksége.

— **Mükedvelői előadás Magyarpadén.** A magyarpadéi ifjusági egyesület folyó hó 30-án este 7 órai kezdettel táncmulatsággal egybekötött jóékonycélú mükedvelői előadást rendez, mely alkalommal Gézi Istvánnak a „Gyimesi vadírág” című kitünő népsziműve kerül színre. Helyárak: I. hely 1 kor. 20 fillér, II. hely 80 fillér, III. hely 50 fill. Felülfizetéseket a jótékony célra való tekintettel öszönettel fogad a rendezőség.

Minden anya érdeklődik a „Scott-féle Emulsió” iránt, mely lapunk hasábjain most sokszor ajánlatik. Ez egy híres csukamájolaj készítmény, melyet gyermekek előszeretettel vesznek be és mely nekik minden esetben, melyben eddig közönséges csukamájolajat használtak, gyors és biztos segélyt nyújt. Kapható minden gyógyszerárban. (d)

Takarékpénztári közgyűlések.

Január 30. A nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint r.-t. közgyűlése.

Január 30. A nagybecskereki takarékpénztár közgyűlése.

Január 31. A párdányi takarékpénztár mint r.-t. közgyűlése.

Január 31. A magyarittelei községi hitelszövetkezet közgyűlése.

Február 2. A nagybecskereki népbank r.-t. közgyűlése.

Február 4. Közigazgatási bank mint r.-t. közgyűlése.

Február 7. Az első torontálzácsányi takarékpénztár mint r.-t. közgyűlése.

Február 18. Az eleméri takaré- és előleg és hitelszövetkezet közgyűlése.

Február 21. A nagyteremiaci takarékpénztár közgyűlése.

Mulatság.

Farsangi naptár.

Január 30. A hadastyán-egyetem mulatsága.
 Január 30. Németvárosi olvasókör bálja.
 Február 1. A szőnyeggyár táncestélye.
 Február 1. Tűzoltó-bál.
 Február 1. Polgári dalárda tánc-estélye.
 Február 2. A „sirályok” házi estélye.
 Február 6. A torontái atletikai klub estélye az olasz föld-rengés sujtóitak javára.
 Február 6. Kereskedelmi alkalmazottak táncestélye.
 Február 13. Vasutasok bálja.
 Február 13. Paraszt-bál.
 Február 20. Felsőkereskedelmi iskola hangversenye.
 Február 20. A rom. kath. egyházi dalárda cabare-estélye
 Február 20. Iparosbál
 Február 23. Filharmonikusok Cabico-estélye.

* **A hétfői táncmulatságok.** Hétfőn, február hó 1-én egyszerre három helyen is rendeznek táncmulatságot, nevezetesen: a kaszinóban lesz a tűzoltó-bál, a szőnyeggyár tisztviselői a Lloyd-társulat termeiben rendeznek táncestélyt, a Pest-szállodában pedig a polgári dalárda tartja meg farsangi mulatságát.

** **A hadastyán-egyetem bálja.** A nagybecskereki első katonai hadastyán-egyetem, mint az előző években, úgy az idén is megtartja rendes farsangi táncmulatságát. A hadastyánok bálja az idén január 30-án este fel 9 órakor lesz a Pest-kávéház sörszarnokában.

** **A németvárosi olvasókör bálja.** A nagybecskereki németvárosi olvasókör, mint már megirtuk, szombaton, január hó 30-án tartja meg táncestélyét a kaszinó összes termeiben. A rendezőség a bál sikerének érdekében széleskörű intézkedéseket tett s így valószínű, hogy a németvárosiak mulatsága, mint azelőtt, úgy az idén is igen jól fog sikerülni. A táncmulatság kezdete este fel 9 órakor lesz. Belépő-díj személyenként 1 korona 40 fillér.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, január 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén folytatták az adóreform-javaslat tárgyalásának folytatását. A mai ülésen különben Wekerle Sándor miniszterelnök is felszólalt, megemlékezvén az adóreform-javaslatról általában, reflektált az egyes szónokok által felhangzottakra s dr. Várady Imrének tegnap elhangzott beszédére is. A miniszterelnökön kívül beszéltek még: Mezőfi Vilmos és Lehne Hugó meglehetősen üres ház előtt. A mai ülésről a következő telefonjelentést kaptuk.

Justh Gyula elnök délelőtt 10 óra után megnyitja az ülést. A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Andrássy Gyula gróf és Josipovics miniszterek.

Az első szónok ma Mezőfi Vilmos volt, aki foglalkozván a földadóval, kijelenti, hogy a nagy- és kisbirtokok közötti adó aránytalan. A 800 koronás étmínimumot is csekélynek tartja s kéri annak 1200 koronában való megállapítását. A javaslatot nem fogadja el.

Lehne Hugó a kereskedelem és ipar megadóztatásáról beszél s a törvényjavaslat erre vonatkozó részében szükségesnek látja némi módosításokat eszközölni. A javaslatot különben elfogadja.

Ezután Wekerle Sándor miniszterelnök emelkedik szólásra, aki szükségesnek találja, hogy egyes téves állításokat megcáfoljon. Sokan helytelenítik és időszerűtlennek tartják azt, hogy az adóreform-javaslatot már most benyújtották, amelylyel szemben megjegyzi, hogy a javaslat benyújtása igenis időszerű volt. Tiltakozik egyes állítások ellen, mintha a külföldön kedvezőbbek volnának az adóviszonyok, mint minálunk, majd reflektál Váradynek tegnapi beszédére s bár a kataszter-reviziót a maga részéről nem tartja okvetlen szükségesnek, mindazonáltal megnyugtatóul kijelenti, hogy gondja lesz rá, miszerint a kataszter-reviziónál minden község szóhoz jusson.

Az ülés folyik.

A politikai helyzet.

Függetlenségi képviselők Kossuthnál.

Budapest, jan. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi képviselők ma délelőtt Mérey Adolf vezetésével monstre deputációban megjelentek Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter lakásán s kifejezést adtak iránta való bizalmuknak s hozzá való ragaszkodásuknak. Kossuth Ferenc köszönetét fejezte ki a ragaszkodásért és bizalomért s biztosította a képviselőket, hogy mint eddig, úgy ezután sem téveszti szem elől a párt érdekeit.

Az osztrák politikusok felfogása.

Budapest, jan. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jól informált politikai körökben általános a vélemény, hogy Justh királyi kihallgatásával a bankügy cseppet sem haladott előre s hogy a helyzet gyors tisztázása egyelőre nem is várható. A tartózkodás, mellyel a magyar kormány e kérdés iránt viseltetik, Ausztriában is feltűnik. Az osztrák kormány jegyzéke, mely szerint hajlandó a bankkal a tárgyalást felvenni, már mintegy két héttel ezelőtt kézbesítettett a magyar kormánynak, ahonnan azonban még nem érkezett válasz s így nem határozhatták meg az időpontot, hogy mikor kezdi el a két kormány a bankkal való tanácskozást. Minden jel arra mutat, hogy a magyar kormány előbb be akarja várni a helyzet kialakulását, mielőtt a bankkal a tanácskozást felvenné.

A keleti események.

Budapest, január 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) A „Narodni Listy” jelentése szerint Konstantinápolyból illetékes helyről azt az értesítést kapta, hogy monarchiánk és Törökország között a kiegyezkedés meg fog hiusulni. E híreknek természetesen senkinek sem ad hitelt, bár általában tudják, hogy Szerbia minden lehető elkövet, hogy Törökországgal való kiegyezésünket meghiusítsa és különösen a macedon képviselőkre igyekszik pressziót gyakorolni, hogy a bécsi kabinet és a porta között létrejöjjön a megegyezést ne akceptálják.

Budapest, jan. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szófiából jelentik: A bolgár kormány tegnapelőtt este jegyzéket nyújtott át a hatalmak képviselőinek, a melyben közli a tett katonai intézkedéseket és azok motíválását.

Budapest, január 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy másik szófia jelentés arról szól, hogy Bulgária lakossága meglehetősen hidegvérűen fogja fel a csapatösszpontosításokat s nem hiszi, hogy azok háborus operációkra szolgáljanak, félt azonban, hogy a határszélre kirendelt török és bolgár katonaság között surlódások keletkeznek, amelyek esetleg elmérgesítenék a dolgot s így a csapatok vezetőinek ébernek kell ügyelniük arra, hogy az ilyfajta surlódásokat megakadályozzák.

Budapest, január 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból jelentik: A bolgár határról jövő alármhírek sem a portánál, sem a diplomáciai karban nem idéztek elő nagyobb izgalmat s a nagyvezér kijelentette a kérdezősködő diplomaták előtt, hogy a bolgár csapatmozgósításoknak semmiféle különösebb jelentőségük nincsen. Ugyane jelentések szerint a török hadügyi kormány a bolgár mozgósítással szemben egyelőre nem tesz ellenintézkedéseket.

Ujabb földrengés.

Budapest, jan. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Fiuméből táviratozzák: A haditengerészeti akadémia meteorológiai állomásának földrengést mérő készüléke tegnapelőtt hajnalban ujabb földrengést jelzett. A földrengés éjjel 3 óra 59 perc és 54 másodpercekor kezdődött és 4 óra 18 percig és 46 másodpercig tartott. A legerősebb lökés 4 óra 7 percekor és 6 másodpercekor volt, amikor a szeizmograf jelző-

tűje két miliméternyi kilengést mutatott. A hullámos földindulás ezer kilométernyi távolságban lehetett Fiumétől.

Határidő-üzlet.

Budapest, jan. 28. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április)	25.44
Buza (októberre)	21.66
Rozs (áprilisra)	20.12
Rozs (októberre)	18.14
Zab (áprilisra)	17.24
Tengeri (áprilisra)	14.56

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Fogzás.

Ugyan, adjatok a szenvedőknek SCOTT-féle Emulsiót és kiméljétek meg álmatlan éjszakától. A fogak minden fájdalom és belbaj nélkül bujnak elé, fehérek, erősek és egyenesek lesznek.

Az Emulsió
 Váscsillag-
 a SCOTT-féle
 módosított
 jogdíj a ha-
 tási körök
 nyelvére
 venni.

A gyermek szereti a

SCOTT-féle Emulsiót

és készségesen fogja azt szedni. Az emésztést, ha meg van zavarva, mindenkor helyreállítja és előmozdítja.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógytárban.
 12j-41

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1909. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
 Szegedről: (motorkocs) d. e. 9 óra 47 perc.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
 Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
 Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
 Csősztelekről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 óra 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 15 p.
 Szegedre: (motorkocs) délután 1 óra 15 perc.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára reggel 3 óra 33 perc.
 Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
 Csősztelekre: (keskenyvágányú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
 Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
 Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
 Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
 Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

Az Arpad-utcai 637/15. sz.

házban több kisebb és nagyobb

lakás

azonnal kiadó.

Tudakozódni e lap kiadóhivatalá-

ban lehet.

Meghívó.

A „NAGYBECSKERÉKI TAKARÉK- ÉS ELŐLEG-EGYLET MINT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG” részvényesei az intézet saját helyiségében

f. évi január hó 30-án d. u. 3 órakor

tartandó

XXXIV. évi rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Két jegyzőkönyvhitelesítő választása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése, az 1908. évi mérleg előterjesztése és megállapítása és a felmentvény megadása.
3. A tiszta nyereség feletti határozathozatal.
4. A választmány kiegészítő választása.

67-3:3

Az igazgatóság.

==== Zármérlegünk a hivatalos órák alatt intézetünkben megtekinthető. ====

305/1909 sz.

Románpetre község előjárósága.

Árlejtési hirdetmény.

Románpetre község a bő forrással bíró XI. számú kuthelyen, mely csak 2-1 méter átmérőjű,

új kutakat épített

és pedig az eddigi hibás kövezet kiemelésével, egész alapjából és a törvényhatóságilag immár jóváhagyott munka- és költségterv szerinti vassülyesztő alkalmazásával.

A kut mélysége 42 méterre, átmérője 3 méterre van tervezve, melyhez a téglas és cementanyagot a község szolgáltatja, a többi anyagot, valamint munkásokat és szerszámot vállalkozó saját költségén állítani tartozik.

A jelenlegi teljesen új kutsátor meghagyandó, csak a kutnyílás fölötti kis sátor a község által adandó faanyaggal megfelelően kibővitendő

Vállalkozó tartozik azonban a kutsülyesztést addig folytatni, míg 5 méternyi vizoszlopot kap, mely 24 órán általi folytonos vízmerítés utáni 24 órával eszközrendő méréssel megállapítandó. Az ekként teljesítendő kutmunkára 8000 korona van előírányozva.

Esetleges munkatöbblet a fennebbi egységárak szerint fog fizettetni.

A község biztosítása szempontjából vállalkozó ezen munkáért járó munkabéréből csak a munka befejezése és kifogástalan szakbizottsági átvétele után 95%-ot kap, a hátralévő 5%-kal a bánatpénz 10%-nyi óvadéka egészítették ki, mely egy évig biztosítékként kezeltek kamatmentesen a községi közpénztáron s akkor fizetelik ki vállalkozónak a kut átvételétől számított egy év után, ha ez idő alatt a kutépítésen hiba nem mutatkozik, mert ha

hiba mutatkoznék, azt vállalkozó a község felhívására azonnal saját költségén kipótolni tartozik, különben jogában áll a községnek a felhívástól számított 14 nap után azt a vállalkozó óvadékából más szakember által pótoltatni. Amennyiben az óvadék a pótmunkára elégtelen lenne, úgy azt vállalkozó saját magánvagyonából pótolni tartozik. A szakbizottsági felülvizsgálati költség, valamint az árlejtési jegyzőkönyv-, bélyeg- és illeték költsége vállalkozót terheli.

Ezen kutmunka biztosítására f. évi febr. 20-ának d. e. 11 óráj-ra Románpetre község tanácstermében tartandó szóbeli árlejtés hirdetjük, melyre vállalkozni szándékozók azon megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az árlejtés megkezdése előtt az árlejtést vezető kezeihez a kikiáltási ár 5%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül letenni tartoznak. Utóajánlatok, valamint írásbeli ajánatok nem fogadtnak el.

Románpetre, 1909. évi január 26

110-3.1

A község előjárósága.

CIMIRÁSHOZ

egy helyi nagyobb iparvállalatnál jó irással bíró

leányok = felvétetnek

Cim megtudható a kiadóhivatalban.

86-x.6

72/1909. sz.

Mokrin község előjáróságától.

Arverési hirdetmény.

Mokrin község tulajdonát képező

nagyvendéglő

f. évi május hó 1-től kezdve 3 (három) évre 1909. évi február 20-án a község háznál megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 1700 kor. évi bér.

Bővebb feltételek az előjáróságnál megtudhatók.

Mokrin, 1909. évi január 21.

104-3.3

Az előjáróság.

HIRDETÉSEK

FELVÉTETNEK A

„TORONTÁL”

KIADÓHIVATALÁBAN.

„M-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz' valódi Jacobi-féle Antinicotin-cigarettahüvelyek fadobozban!”

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi Minden fadoboz egy érdekes búvészártyát tartalmaz

4-228